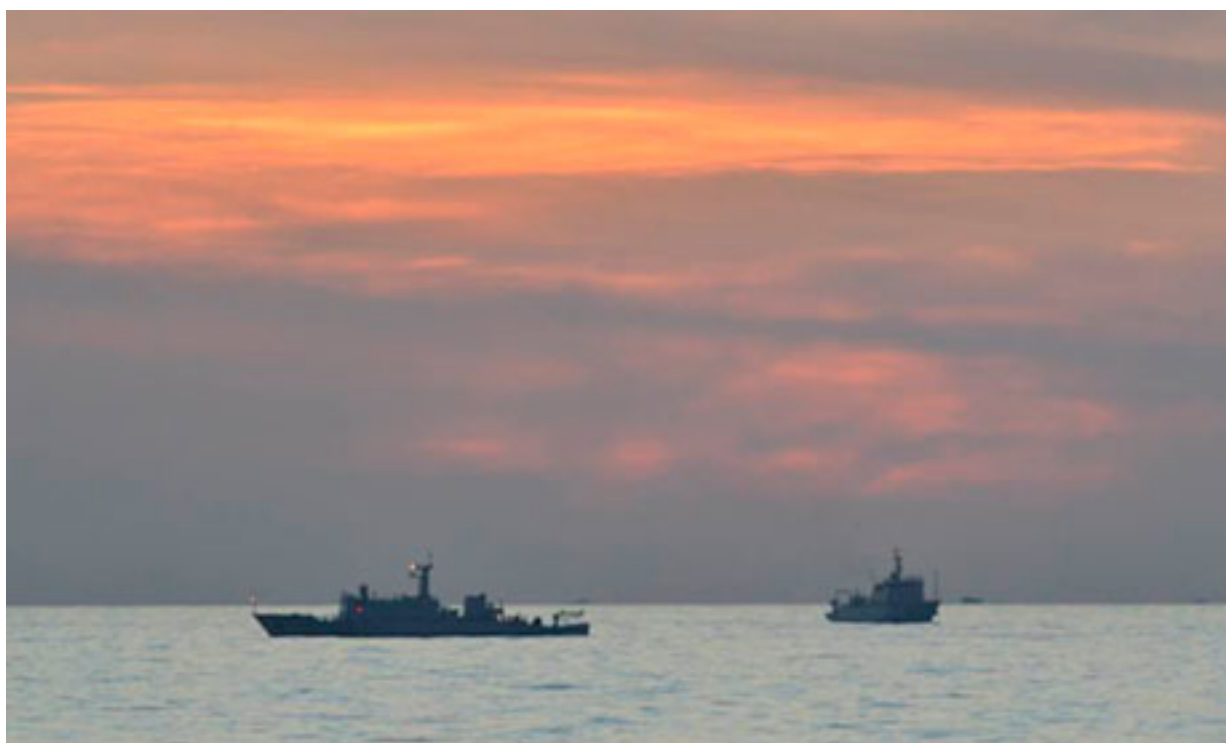

Trong bối cảnh cuộc chiến tranh mới vẫn rất căng thẳng, quân đội Mỹ và Trung Quốc gần đây liên tục có các hành động "ăn miếng trả miếng" tại Biển Đông.

Gần đây, tàu khu trục USS Decatur của Mỹ đã đi vào vùng 12 hải lý của thềm thềm Trung Quốc chiếm đóng để thực hiện chiến dịch tuần tra bảo vệ tự do hàng hải. Tàu khu trục Trung Quốc đã áp sát USS Decatur, hành động bị giới chức Hải quân Mỹ cho là "thiếu an toàn và thiếu chuyên nghiệp". Trao đổi với hãng tin Reuters hôm 30/9, một ngày sau khi Trung Quốc hủy cuộc đàm phán cấp bộ trưởng quốc phòng với Mỹ - cuộc họp cấp cao thứ hai bị hủy chỉ trong 1 tuần - một quan chức tại Washington nói: "Căng thẳng đang leo thang và có thể gây nguy hiểm cho cả hai phía".

Vụ và chồm giữa tàu Mỹ và tàu Trung Quốc diễn ra gần quần đảo Trường Sa, các Nam Biển Đông. Trong khi đó, ở phía Bắc, tại Bãi cạn Scarborough, Mỹ, Philippines, và Trung Quốc cũng đang trong tình trạng căng thẳng và những tranh cãi âm thầm giữa họ có thể nhanh chóng leo thang nghiêm trọng.

Philippines nắm quyền kiểm soát Bãi cạn Scarborough sau khi giành độc lập vào năm 1946. Tại năm 2012, sau một vụ đối đầu với Philippines, Trung Quốc đã chiếm bãi cạn này và ngăn các ngư dân Philippines tiến vào đằm phá phía trong. Vì vậy Trung Quốc kiểm soát Bãi cạn Scarborough, chỉ cách đảo Luzon của Philippines 130 dặm (hơn 200 km) và cách đảo Hải Nam 400 dặm (gần 650 km), là một lo ngại thường trực của cả Manila và Washington.

Theo Bryan Clark, nhà nghiên cứu làm việc tại Trung tâm Đánh giá Chiến lược và Ngân sách, với những cách gần với đảo Luzon, “những Trung Quốc thiết lập hệ thống tên lửa phòng không và tên lửa đất đối đất tại đây (Bãi cạn Scarborough) như họ đã làm ở nhiều hòn đảo khác tại Biển Đông, họ hoàn toàn có thể tấn công Philippines”. Cựu sĩ quan Hải quân Mỹ này cho rằng đây sẽ là căn cứ lớn để với nỗ lực giành quyền kiểm soát Bãi cạn Scarborough của Philippines.

Hơn thế nữa, sự hiện diện của một quân sự tại Bãi cạn Scarborough còn cho phép Trung Quốc mở rộng ảnh hưởng tại Biển Đông. Bãi cạn này sẽ trở thành một góc trong tam giác quyền lực với 2 đảo còn lại quần đảo Hoàng Sa và quần đảo Trường Sa, những nơi Trung Quốc đều đã thiết lập các tiền đồn quân sự. Ông Clark cho rằng Trung Quốc có thể dùng các khí tài quân sự trên đất liền để thiết lập một vùng nhận định phòng không (ADIZ) như họ đã làm ở Biển Hoa Đông vào năm 2013, song rìa phía đông của Biển Đông lại nằm ngoài phạm vi các khí tài này. Ông nói: “Vì vậy, Trung Quốc sẽ xây dựng hệ thống tại Bãi cạn Scarborough và đất hệ thống radar tại đây để thiết lập một ADIZ, từ đó cũng có thể tuyên bố rằng họ có quyền kiểm soát và giám sát toàn bộ Biển Đông”.

Greg Poling, Giám đốc chương trình Sáng kiến Minh bạch Hàng hải của Trung tâm Nghiên cứu Chiến lược và Quốc tế, lại cho rằng với những cách khác gần tại Bãi cạn Scarborough tại các căn cứ quân sự tại Philippines cũng như thủ đô Manila hay Sài Loan, sự hiện diện của một quân sự tại đây sẽ giúp ích rất nhiều cho các hoạt động thu thập thông tin tình báo và giám sát hàng hải của Trung Quốc. Ông nói: “Bên cạnh các mục tiêu quân sự... Trung Quốc có lợi ích chính trị khi thiết lập quyền

kiểm soát cả vùng trãi và vùng biển trong phạm vi đường 9 đôn, cả trong thời bình và thời chiến”.

Năm 2012, Manila đã đệ đơn kiện Bắc Kinh lên Tòa Trọng tài, và phán quyết được tuyên vào tháng 7/2016 phủ nhận các tuyên bố và yêu sách về chủ quyền, công nhận quyền lịch sử của Trung Quốc, khẳng định Trung Quốc đã xâm phạm quyền của Philippines tại vùng đất quyền kinh tế của quốc gia này, bao gồm cả khu vực Bãi cạn Scarborough. Trước khi phán quyết được Tòa Trọng tài tuyên bố, Mỹ phát hiện rằng Trung Quốc đã sấn sàng cho các hoạt động khai thác trong khu vực, và Tổng thống Barack Obama từng cảnh báo Chủ tịch Tập Cận Bình về những hậu quả có thể xảy ra nếu nước này tiếp tục tham vọng của mình. Lưu Nghĩa Kiều đã gia tăng các hoạt động trong khu vực để răn đe Trung Quốc.

Cũng thông qua Trung Quốc và Philippines sau phán quyết đã hoàn tất. Tổng thống Rodrigo Duterte, ngay lập tức lên năm quyền vào tháng 7/2016, theo đuổi chính sách hòa giải trong quan hệ với Bắc Kinh. Tuy nhiên, vào tháng 2/2017, Manila cho biết Trung Quốc đang tìm cách xây dựng tại bãi cạn này, hành động mà Philippines cho là “không thể chấp nhận được”. Một tháng sau, giới chức Trung Quốc vẫn tìm cách phủ nhận những bình luận của một quan chức về hoạt động xây dựng ở Bãi cạn Scarborough, làm dấy lên nghi vấn câu hỏi về khả năng của Bắc Kinh.

Hiện đây, giới chức Philippines đã cảnh báo Trung Quốc về những giới hạn ở Scarborough. Ngoại trưởng Alan Peter Cayetano phát biểu hồi tháng 5/2018: “Giới hạn đất của chúng tôi là không thể xây dựng ở Scarborough”. Theo nhà ngoại giao này, hai giới hạn khác mà Manila đưa ra là những hành vi của Trung Quốc nhằm vào lực lượng quân đội Philippines tại Bãi Cạn Thứ Hai (Second Thomas) ở quần đảo Trường Sa và các hành vi đơn phương khai thác khoáng sản trong khu vực. Ông cho biết Trung Quốc đã năm được lập trường của Philippines và thách thức Bắc Kinh công nhận những “giới hạn đất” trong khu vực.

Tháng 7 vừa qua, quyền Chánh án Tòa án Tối cao Philippines Antonio Carpio cho rằng Manila cần yêu cầu Mỹ coi Scarborough là khu vực “giới hạn đất chính thức”, thậm chí đây là lãnh thổ hợp pháp của Philippines theo Hiệp ước Phòng thủ chung, vì điều kiện ràng buộc là phải hợp tác lẫn nhau trong trường hợp bất ổn công. Nhà nghiên cứu Poling bình luận: “Có tin cho rằng đích thân Tổng thống Duterte từng nói rằng việc Trung Quốc xây dựng một hòn đảo kiên cố ở Bãi cạn Scarborough sẽ bị xem là vượt qua giới hạn đất của Philippines”. Theo ông, “lịch sử thực tế duy nhất” mà Philippines có để ngăn Trung Quốc hiện thực hóa mục tiêu này là tấn công hiệp

Quốc phòng với Mỹ. Ông cho rằng không rõ những điều khoản của hiệp ước có thể được áp dụng với Bãi cạn Scarborough hay không, song “hiệp ước rõ ràng có hiệu lực trong trường hợp lực lượng vận tải hay tàu của Philippines bị tấn công ở bất cứ đâu tại Thái Bình Dương. Vì vậy Manila có thể đưa tàu Hải quân hoặc của Lực lượng Bảo vệ Biển đến để phó với các hoạt động của Trung Quốc ở Scarborough ... và sau đó để nghe Mỹ can thiệp nếu Trung Quốc dùng vũ lực”. Ông cho rằng điều này có thể buộc Trung Quốc phải lùi bước.

Cuối tháng 8/2018, cựu sĩ quan Hải quân Mỹ Clark từng nhận định rằng dù Trung Quốc đã kiểm soát các khu vực xây dựng tại Bãi cạn, “song họ vẫn duy trì tàu quanh khu vực và chờ thời cơ... Tôi cũng không ngạc nhiên nếu Trung Quốc tái khởi động dự án này vào năm tới... để thăm dò phản ứng của Mỹ và xem xem liệu Washington đã bị (nhúng đe dọa) hay chưa”. Di sản biển này chắc chắn sẽ buộc Mỹ và Philippines phải hành động. Ông Clark nói: “Nếu Trung Quốc có thể bắt đầu xây dựng một hòn đảo nhân tạo tại đây và lắp đặt các hệ thống vũ khí trên đó mà không vấp phải sự phản đối của Philippines ... thì mọi chuyện sẽ kết thúc. Trung Quốc sẽ càng phản kích với tuyên bố rằng Biển Đông là thuộc về họ”.

Theo “ [Business insider](#) ”

Vũ Hiên (gt)